

VIROLOOG MAARTEN DE KOCK:

‘Hou hele verwerking nog eens tegen het licht’

De inzet van een PCR-toets om PLAMV in spoelwater aan te tonen en het gebruik van chloorbleekloog om dit virus in het spoelwater en op de bol te doden zijn voor PPO-viroloog Maarten de Kock redenen om enkele kanttekeningen te plaatsen. Daarnaast geeft hij aan wat er zoal is gebeurd aan onderzoek en wat een ondernemer nu al kan doen.

Tekst: Arie Dwarswaard

Foto: René Faas

Het inzetten van een toets is een hulpmiddel, zo omschrijft Maarten de Kock het idee om met een Real Time PCR-toets na te gaan of in spoelwater PLAMV voorkomt. “Dat geldt voor mij als onderzoeker en dat geldt ook voor een teler. Zo’n toets moet een betrouwbaar resultaat geven. Om die reden duurt het soms heel lang voordat een toets beschikbaar komt voor de praktijk. HLB stelt bij deze toets dat de interpretatie van de uitslagen nog lastig is. Dat komt overeen met onze ervaring bij het toetsen op virus in spoelwater. En daarom bieden wij deze toets ook niet standaard aan. Het is soms lastig om conclusies te trekken. Stoffen in het spoelwater kunnen de toetsuitslag beïnvloeden, waardoor deze soms onterecht negatief is. Daarnaast zegt de aanwezigheid van virus in spoelwater nog niets over de verspreiding in de bol. Als de bol geen wondjes heeft wordt hij niet virusziek. Dat hebben we in proeven op beperkte schaal kunnen aantonen.”

MENS EN MACHINE

De vondst op internet van chloorbleekloog als virusdodend middel verbaast De Kock niet. “Ik ben dat ook tegengekomen, maar de lijn binnen PPO is dat er geen onderzoek naar dergelijke stoffen wordt gedaan. De reden daarvoor is dat er nadelige effecten kunnen zijn voor mens en machine. Niet duidelijk is wat de 1%-oplossing inhoudt. In de winkel is standaard een 4-5%-oplossing (40-50 gram per liter) te

koop, maar of het hier dan om een verdunning van een factor 4 of factor 100 gaat is niet duidelijk. Verder is het zo dat chloorbleekloog met organisch materiaal, dat altijd in spoelwater aanwezig is, een chemische reactie geeft, waarbij chloorgasen vrijkomen, en dat is giftig. Ten slotte is het een gegeven dat roest door chloorbleekloog nog harder gaat roesten. Mijn advies aan Agrotheek is om ook aan deze aspecten aandacht te schenken. Een ander aspect dat ik hier nog wil noemen is dat wel het spoelwater is getest, maar niet de bol zelf. Er is geen vergelijking gemaakt tussen bollen die wel en niet met ontsmet water zijn behandeld. Daarom duurt het onderzoek bij ons ook lang. Er is nateelt nodig om dit vast te stellen.”

AL VEEL GEDAAN

Maarten de Kock is enthousiast over het feit dat veel partijen zich met dit virus bezighouden. “Er is veel expertise, en het is goed dat die met elkaar wordt gedeeld. Het enige waar we met elkaar voor moeten oppassen is dat er te snel conclusies worden getrokken.” Sinds begin 2010 is er met collectieve PT-financiering veel onderzoek gedaan naar virusverspreiding tijdens teelt, handel en broerij. “Daaruit is gebleken dat dit via koppen niet plaatsvindt en via maaien nauwelijks. We gaan nog steeds na wat er tijdens de gehele verwerking gebeurt. Wat we inmiddels weten, ook uit ander virusonderzoek, is dat zodra er wondjes optreden, er virusverspreiding plaats kan vinden. En dat gebeurt binnen enkele minuten. Dat er de laatste jaren meer kans is op wondjes aan de bol

is begrijpelijk. Het hele verwerkingsproces is immers sterk gemechaniseerd. Dat verklaart voor mij ook voor een belangrijk deel de toename van PLAMV. We hebben echter ook vermoedens van een andere verspreidingsroute van biologische aard. Via het PT is voor dit onderzoek ook geld beschikbaar gesteld.”

DENK GOED NA

Als kwekers iets zouden willen doen aan dit virus, dan adviseert De Kock om het huidige verwerkingsproces nog eens goed tegen het licht te houden. “Goed nadenken kost geen geld”, aldus de viroloog. “Verwerk de partijen in de volgorde van virusvrij, licht besmet en zwaar besmet. Beseft dat elke activiteit in het proces een kans op verwonding geeft, en dus risico’s op infectie en kijk naar eventuele verwonding op het gewas. Bepaal of er tussen bijvoorbeeld het shaven of het uitschudden van nieuwe bolletjes na schubenteelt en de daaropvolgende ontsmetting een paar dagen rust is in te bouwen waardoor de bol de kans krijgt om de wondjes te helen. Als dat is gebeurd, is het risico op een virusbesmetting veel kleiner. Daar bereik je meer mee dan toepassing van welk ontsmettingsmiddel dan ook. Reinig machines en oppervlakten regelmatig met water en eventueel zeep en realiseer je dat PLAMV in water wordt afgedood bij verhitting gedurende 10 minuten bij 65°C. Dit moet mogelijkheden bieden. De oplossing voor PLAMV zit hem niet in middelen, maar vooral in het virusvrij houden van partijen. Kijk in het werk niet hoe het vorig jaar gebeurde, maar hoe het dit jaar zou kunnen.”